

Asia: VN/23899/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot koskien HE luonnosta

VR-Yhtymä Oyj (jäljempänä VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitussa asiassa ja lausuu siitä seuraavaa:

EU:ssa otetaan käyttöön uusi fossiilisten polttoaineiden jakelua koskeva päästökauppa osana Fit for 55-valmiuspakettia. Tavoitteena on edistää taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden toteutumista. Uusi päästökauppa on erillinen järjestelmä, joka kohdistuu polttoaineen jakeluun. Hallituksen esityksellä täytäntöönpannaan muutettu päästökauppadirektiivi.

Nollapäästöiset polttoaineet eivät ole uuteen päästökauppaan sisältyvää toimintaa. VR pitää tärkeänä, että kestävästi tuotetut polttoaineet kuten HVO luokitellaan 0-päästöisiksi polttoaineiksi päästökaupan puitteissa. VR on yhteistyössä asiakkaiden kanssa kehittänyt uusia vastuullisia toimintamalleja, jotka perustuvat HVO:n käyttöön rautatielogistiikassa sähköistämättömillä rataosuuksilla. Suomen rataverkosta noin 40 % on sähköistämättä.

Uudessa päästökauppadirektiivissä säädellään vaatimuksista jäsenmaille huutokauppatulojen käytöstä. Käyttökohteita on useita, mukaan lukien investoinnit liikennemuotoihin, jotka edistävät merkittävästi alan vähähiilistämistä, kuten ilmastoystävällinen rautateiden matkustaja- ja rahtiliikenne. Lisäksi kannustetaan toimenpiteisiin, jotka edistävät siirtymistä julkiseen liikenteeseen.

Säännelty yhteisö

Palaute ehdotetusta säännellyn yhteisön määritelmästä ja veloitteiden siirrosta sopimuksella sekä sääntelyn kohdetta koskevista vaikutuksista

-

Maa-, metsä- ja kalatalous

Miten ja kenelle mahdolliset hyvitykset tulisi toteuttaa erityisesti maa-, metsä- ja kalatalouden toimialoilla?

-

Liikennesektorin toimijat

Mitä vaikutuksia soveltamisalarajauksella on toimintaanne?

Ehdotetussa laissa fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta esitetään raideliikenteen käyttöön tarkoitettujen erillisjaeltujen polttoaineiden jättämistä soveltamisalan ulkopuolelle pykälän 4 kohdassa 4. Tämä on myös linjassa päästökauppadirektiivin kanssa, jossa raideliikenne on jätetty soveltamisalan ulkopuolelle. VR kannattaa esitettyä soveltamisalan rajausta raideliikenteen osalta.

Raideliikenteen polttoaineen osalta kyseessä on erillisyjakelu, jolloin polttoaineen loppukäyttäjät on tunnistettavissa. Tankkauspaikat ovat tällä hetkellä VR:n omistuksessa.

Raideliikenteen energiatehokkuus ja ympäristöystävällisyys puoltavat päästökaupan ulkopuolelle jäämistä. Raideliikenne on seitsemän kertaa maantieliikennettä energiatehokkaampaa ja sen CO₂-päästöt ovat yhdeksän kertaa autoilua pienemmät. Vuonna 2022 kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöistä noin 95 % syntyi tieliikenteestä. Raideliikenteen osuus kotimaan liikenteen päästöistä oli alle prosentin.

VR:n matkustajaliikenteestä 95 % ja tavaraliikenteestä 80 % on sähkövetoista. VR pyrkii nostamaan edelleen sähkövedon osuutta. Dieselvetoa käytetään raideliikenteessä sähköistämättömillä rataosuuksilla erityisesti teollisuudelle tärkeässä tavaraliikenteessä. Suomen rataverkosta on sähköistetty reilu puolet. Rataverkon sähköistyksen jatkaminen toteuttaa päästökaupalle asetettuja tavoitteita vähentämällä tarvetta dieselvetoiselle liikenteelle sekä polttoaineen kulutusta.

VR toteaa, että ilmastollinen vaikuttavuus sekä päästökaupasta saatavat tulot jäisivät raideliikenteen osalta hyvin vähäisiksi. Kohonneilla logistiikkakustannuksilla olisi sen sijaan heikentävä vaikutus kotimaan elinkeinoelämän ja teollisuuden kilpailukykyyn sekä ympäristöystävällisen raideliikenteen kulkumuoto-osuuteen ja sitä kautta kotimaan päästövähennystavoitteiden toteutumiseen.

Miten mahdolliset hyvitykset niille yritysmuotoisille toimijoille, joiden käyttämä polttoaine tulee soveltamisalan piiriin, voisi toteuttaa?

-

Lähdetuoma Tanja
VR Group